

Czy drzewa mają płeć?

Drzewa są największymi roślinami lądowymi, ponieważ spośród wielu form roślin zielonych osiągają największe rozmiary. Pod wieloma względami drzewa odgrywają najważniejszą rolę jako rośliny w życiu człowieka. Dzięki drzewom Ziemia nadaje się do zamieszkania w wielu miejscach, drzewa decydują o klimacie rozległych obszarów oraz pełnią wiele innych ważnych funkcji przyrodniczych i gospodarczych. Drzewa są roślinami wieloletnimi o zdrewniałej łodydze, zwanej pniem.

Zapewne zastanawialiście się czy istnieją w świecie roślin męskie i żeńskie gatunki jak u zwierząt? W świecie przyrody płeć jest czasem cechą bardzo widoczną, a niekiedy jest to tajemnica rośliny. Wśród większości zwierząt dość łatwo jest odróżnić osobniki męskie i żeńskie ale w przypadku roślin nie jest to takie łatwe. W roślinach podziwiamy ich formę, kolory, a także dynamikę ich zmienności, wzrostu. W drzewach natomiast dostrzegamy cechy dostojności, onieśmialają nas rozmiary drzew i energia jaka z nich płynie. W języku polskim mówiąc o drzewie nadajemy mu „płeć” przez nazwę np. „ta” lipa i „ten” dąb. Ale czy tak jest naprawdę, a drzewa mają płeć? Poza specjalistami nie każdy z nas potrafi od razu określić czy drzewo jest rodzaju żeńskiego czy męskiego. Nie zawsze jest to możliwe i oczywiste.

Wśród drzew są bowiem gatunki dwupiennie, gdzie oznaczenie płci jest możliwe i łatwe oraz jednopienne, często ciężkie do określenia. Rośliny dwupiennie to gatunki, w których roślina ma albo żeńskie, albo męskie organy rozrodcze i występują osobniki męskie lub osobniki żeńskie, a oznaczenie płci jest łatwe. Natomiast rośliny jednopienne to te, które posiadają jednocześnie żeńskie i męskie organy rozrodcze na jednej roślinie. W takiej sytuacji nie jest możliwe oznaczenie płci danej rośliny ponieważ jest ona jednocześnie przedstawicielem obu płci.

W przypadku drzew dwupienność oznacza, że osobniki męskie i osobniki żeńskie to osobne drzewa. Wśród tych drzew znajdują się między innymi topole, wierzby, niektóre klony czy większość cisów. W przypadku drzew dwupiennych płeć przekazywana jest za pomocą chromosomów tak, że płeć żeńska zawierać będzie dwa takie same chromosomy, natomiast męska dwa różne.

Drzewa gatunków jednopiennych posiadają zarówno żeńskie jak i męskie organy rozrodcze – czyli osobno kwiaty żeńskie i osobno męskie, ale na jednej roślinie. Przykładem takich drzew są brzozy, orzechy, świerki, większość sosen. Rośliny jednopienne stanowią większość gatunków świata flory, co wynika ze znacznie większej możliwości rozmnażania.

Najprostszą metodą rozróżnienia płci drzew będzie obserwacja ich kwiatostanów – rośliny jednopienne posiadają mieszane kwiaty. U sosen męski kwiat będzie przypominał wyglądem mniejszą szyszkę, o zielonkawym kolorze i gładziej fakturze, a kwiat żeński będzie znaną wszystkim zdrewniałą szyszką, które są większe, twardsze i bardziej rozłożyste od męskich kwiatostanów. Świerki podobnie, wytwarzają mniejsze od żeńskich męskie kwiaty. Męskimi kwiatami są szyszki czerwono-fioletowe, niewielkich rozmiarów, gładkie i kuliste, zazwyczaj zlokalizowane niżej niż żeńskie szyszki, które są większe i zdrewniałe. U orzecha włoskiego również można łatwo rozróżnić kwiatostany męskie od żeńskich gdzie męskie kwiaty są podługne i bardziej zwisające w porównaniu do kulistych i pokrytych włoskami bulwiastych kwiatów żeńskiej płci.

Drzewa dwupiennie jak wspomniano wcześniej będą mieć osobno na dwóch różnych drzewach kwiaty różnej płci. Patrząc na topolę zauważymy, że żeńska przedstawicielka będzie kwitnąć, rodząc krótkie kotki o długości 4-6 centymetrów, które wskutek owocowania osiągną nawet do 12 centymetrów. Natomiast męskie topole będą mieć kwiaty - kotki o długości od 5-8

centymetrów bez owoców. Płeć cisa wiecznie zielonego można prosto rozpoznać. Żeńskie osobniki będą mieć czerwone owoce, które osłaniają nasiona. Męskie drzewa będą mieć kwiaty przypominające żółto-zielone maliny, łatwe do odróżnienia od żeńskich kwiatów.

Jak wynika z powyższego można określić jaką płeć mają drzewa.

Joanna Przeworska-Erazmus